

De natuur vergeeft nooit

SAMUEL LEE (1970) is voorganger, oprichter van de Foundation Academy en directeur van het Center for Theology of Migration aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

De pandemie is meer een straf van de natuur vanwege onze daden dan een straf van God

Al meer dan een jaar zijn we bezig de coronapandemie te bestrijden. Deze pandemie heeft een aanzienlijke impact op ons leven gehad en we kunnen veel leren van en concluderen uit onze ervaringen. Maar wat mij veel bezighoudt, is wat ik de vernietiging van Gods ecologie noem.

Daarmee bedoel ik het feit dat we allemaal met elkaar verbonden en van elkaar afhankelijk zijn. Niet alleen met mensen, maar ook met de natuur – planten, dieren, levende en niet-levende materie. We maken deel uit van hetzelfde ecosysteem dat God heeft geschapen. Wij mensen naar Gods beeld, de natuur door Gods Woord (Johannes 1).

Met de opkomst van het kapitalisme, het groeiende consumentisme dat voortkomt uit menselijke hebzucht, en de onevenwichtige globalisering, hebben mensen niet alleen onderling oorlogen en onrecht veroorzaakt, maar ze vernietigen ook de aarde en breken de harmonie die God in gedachten had voor een prachtige wereld.

Aan het begin van de jaren negentig studeerde ik ontwikkelingsociologie aan de Universiteit Leiden. We hadden een professor die zei: "Jaren geleden hadden onze dieren op de boerderijen allemaal namen, maar nu zijn het cijfers." Het vee rent niet meer vrij rond in de velden, maar zit in kleine ruimtes op elkaar gepropt, opgesloten en mishandeld door onze menselijke hebzucht. Ze leven in boerderijen die fabrieken zijn geworden en worden blootgesteld aan wrede en onmenselijke omstandigheden die hen beroven van hun 'gewoon dier-zijn'. We hebben land nodig om deze dieren in fabrieksboerderijen te voeden; daarom vernietigen we bossen om sojabonen en andere producten te verbouwen. Alles om onze fastfoodindustrie te voeden en te ondersteunen. Op deze manier hebben we het Amazonewoud vernietigd, en daarmee het ecosysteem van God. En als we kijken naar de zeeën en oceanen, zien we dat ons kapitalisme en consumentisme de wateren vervuilen, waardoor de dieren die daar leven lijden. Schildpadden die vastzitten in plastic producten, dolfinen die zelfmoord plegen vanwege menselijk handelen en zeekoralen die worden vernietigd!

De schepping wordt bevrijd

De coronapandemie is naar mijn mening meer een straf van de natuur vanwege onze daden dan een straf van God. Wanneer we de aarde uitbuiten, zal de reactie erg lelijk zijn, zegt paus Franciscus, onder verwijzing naar een Spaans spreekwoord: "God vergeeft altijd, de mens vergeeft soms, maar de natuur vergeeft nooit." Ik citeer graag uit het boek *Silence* van een van mijn favoriete, Japanse christelijke schrijvers, Shusaku Endo (1923-1996), over zonde: "Zonde is niet wat het gewoonlijk wordt gedacht te zijn; het is geen stelen en leugens vertellen. Zonde is dat de ene mens brutaal over het leven van een ander loopt en zich helemaal niet bewust is van de wonden die hij/zij heeft achtergelaten." Ik geloof dat als Endo vandaag nog leefde, hij het met me eens zou zijn dat mensen niet alleen brutaal over elkaars leven lopen, maar ook over het hele ecosysteem van God, en een lijdende wereld achterlaten waarin we daar samen aan ten onder gaan.

Aangezien Christus de auteur van het leven is, en aangezien alles werd geschapen door Gods Woord, draagt de natuur het Woord van God – de *logos* – in zijn wezen. De geschapen wereld zou zich dus in een harmonieuze levenscyclus moeten bevinden, maar toch vernietigen mensen deze cyclus. Door dat te doen vertrappen ze Gods *logos*. De apostel Paulus zegt terecht dat de schepping zelf zal worden bevrijd van haar slavernij van de vergankelijkheid en in de vrijheid en glorie van de kinderen van God zal worden gebracht (Romeinen 8:21). Want wat hebben Gods kinderen aan een gekwetste schepping en een gekwetste natuur? Daarom is de boodschap van Christus niet alleen het redden van zielen om ze in de hemel te krijgen, maar het voortbrengen van zonen en dochters, discipelen, die bereid zijn op te treden tegen allerlei soorten onrecht, inclusief onrecht dat de natuur wordt aangedaan.

Ik hoop dat deze pandemie ons talloze lessen leert, waaronder de noodzaak om onze wegen te heroverwegen, onze economieën te herstructureren op een rechtvaardige basis, onze politiek opnieuw te definiëren, en, het allerbelangrijkste, ik hoop dat christenen die zich niet bewust zijn van Gods ecologie, hun theologieën en dus hun opvattingen en levensstijlen overwegen te veranderen – dit geldt natuurlijk ook voor mij.